

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ

Development of Desirable Competency Indicators

for Nursing Graduates of Rajabhat University

ปารินทร์ บัวสนธิ* และเอี่ยมพร หลินเจริญ

Parin Buosonte* and Aumporn Lincharoen

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาคำประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มตัวอย่าง คือ บัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 252 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินโดยมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 43 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏประกอบด้วยสมรรถนะ 8 ด้าน 43 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) จริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย 11 ตัวบ่งชี้ 2) การปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ 7 ตัวบ่งชี้ 3) คุณลักษณะเชิงวิชาชีพ 4 ตัวบ่งชี้ 4) ภาวะผู้นำ การจัดการและการพัฒนาคุณภาพ 4 ตัวบ่งชี้ 5) วิชาการและวิจัย 6 ตัวบ่งชี้ 6) การสื่อสารและสัมพันธภาพ 3 ตัวบ่งชี้ 7) เทคโนโลยีและสารสนเทศ 4 ตัวบ่งชี้ 8) สังคม 4 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ 11 ท่าน แสดงให้เห็นว่า สมรรถนะทั้งหมดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า โมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้างและมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (χ^2 (576, N = 252) = 632.283, χ^2/df = 1.098, p – value = 0.0519, CFI = 0.995, TLI = 0.993, RMSEA = 0.020, SRMR = 0.049)

คำสำคัญ: สมรรถนะที่พึงประสงค์ บัณฑิตพยาบาล

Abstract

This research aimed to: 1) develop the components and indicators of desirable competencies for nursing graduates of Rajabhat Universities, and 2) examine the construct validity of the components and indicators of desirable competencies for nursing graduates of Rajabhat Universities. The sample consisted of 252 nursing graduates from Rajabhat Universities,

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก 65000

Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok 65000

*Corresponding author; email: parin.r@psru.ac.th

(Received: 26 March 2026; Revised: 17 May 2026; Accepted: 27 May 2026)

DOI: <https://doi.org/10.14456/psruhss.2026.3>

obtained through multi-stage random sampling. The data collection instrument was a rating scale questionnaire with 5 levels of assessment, comprising a total of 43 items. Data analysis was conducted using means, standard deviations, correlation coefficients, and confirmatory factor analysis.

The research findings revealed that: 1) The components and indicators of desirable competencies for nursing graduates of Rajabhat Universities consisted of 8 competency domains with 43 indicators, namely: 1) Ethics, professional conduct, and law 11 indicators; 2) Nursing and midwifery practice 7 indicators; 3) Professional attributes 4 indicators; 4) Leadership, management, and quality development 4 indicators; 5) Academic knowledge and research 6 indicators; 6) Communication and interpersonal relationships 3 indicators; 7) Technology and information 4 indicators; and 8) Society 4 indicators. The suitability assessment by 11 experts indicated that all competencies were rated at the highest level of appropriateness.

2) The results of the second-order confirmatory factor analysis of the desirable competency indicator model for nursing graduates of Rajabhat Universities showed that the model demonstrated construct validity and goodness of fit with the empirical data (χ^2 (576, N = 252) = 632.283, χ^2/df = 1.098, p – value = 0.0519, CFI = 0.995, TLI = 0.993, RMSEA = 0.020, SRMR = 0.049).

Keywords: Desirable competencies, Nursing graduates

บทนำ

สถานการณ์ด้านสุขภาพของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทั้งจากการเผชิญกับโรคระบาดและโรคอุบัติใหม่ที่ส่งผลกระทบไปทั่วโลก และจากสถานการณ์ที่ประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี 2547 และจากผลสำรวจพบว่า จำนวนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกปี โดยปี พ.ศ. 2568 มีผู้สูงอายุร้อยละ 21.58 (กระทรวงมหาดไทย, 2568) จากสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้เกิดความต้องการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่สิ่งที่ยังเป็นปัญหาประการสำคัญในระบบสาธารณสุขของประเทศไทย คือปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่ง "พยาบาล" ซึ่งถือได้ว่าเป็นกำลังหลักในระบบบริการสุขภาพ และยังเป็นปัญหาสำคัญในพื้นที่ห่างไกล (วิจิตร ศรีสุพรรณ และกฤษฎา แสงดี, 2555) จากรายงานข้อมูลบุคลากรด้านสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2566 พบว่ามีพยาบาลวิชาชีพจำนวน 123,293 คน โดยยังมีการขาดแคลนพยาบาลวิชาชีพอีกประมาณ 70,912 – 114,577 คน (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2566)

เพื่อรองรับนโยบายและทิศทางการพัฒนาของประเทศ รวมทั้งการบูรณาการแผนการผลิตโดยมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ใช้และผู้ผลิต ซึ่งปัจจุบันสภาการพยาบาลเป็นกลไกประสานและขับเคลื่อนแผนการผลิตกำลังคนทางการพยาบาลของประเทศให้สอดคล้องกับศักยภาพการผลิตของแต่ละสถาบันการศึกษา และเร่งจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพการผลิตกำลังคนทางการพยาบาลในภาพรวมของประเทศ ทั้งแผนพัฒนาอาจารย์พยาบาลในระยะ 10 ปี แผนการสรรหาและการธำรงรักษา และสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มอาจารย์ใหม่ โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรวมทั้งสถาบันการศึกษาพยาบาล (สภาการพยาบาล, 2567) จากสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงตอบรับนโยบาย

การเร่งผลิตบัณฑิตพยาบาล โดยการจัดการศึกษาวิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ตลาดแรงงานด้านพยาบาลวิชาชีพมีการขยายตัว และมีการแข่งขันที่สูงขึ้นจากการเร่งผลิตบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ เพื่อรองรับความต้องการเข้าถึงการบริการด้านสุขภาพที่เพิ่มขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีพันธกิจหลักในด้านการผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพให้กับท้องถิ่นและชุมชน เพื่อช่วยลดปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในพื้นที่ห่างไกล แก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2547) การจัดตั้งสถาบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสุขภาพของประชาชนผ่านการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน ตลอดจนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางการพยาบาลเพื่อนำมาให้บริการวิชาการแก่ชุมชน มีการจัดการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการพยาบาลในพื้นที่

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยการศึกษาค้นคว้านี้จะเริ่มต้นจากการศึกษาเอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล แล้วนำสมรรถนะที่ได้มาเป็นข้อมูลเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทางการพยาบาลคัดเลือกตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ และเติมเต็มข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถาบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เพื่อใช้ในการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏให้มีความสมบูรณ์ ครบถ้วนยิ่งขึ้น การวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ได้ตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ สำหรับเป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมายการผลิตบัณฑิต และปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงาน และตอบรับพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการพัฒนาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ และขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ บัณฑิตที่จบการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 12 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บัณฑิตที่จบการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 5 ภูมิภาค ที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) โดยกำหนดเกณฑ์การเลือกต้องเป็นสถาบันที่ได้รับรองจากสภาการพยาบาลจำนวน 4 ปีขึ้นไป จำนวนภูมิภาคละ 1 แห่ง ได้แก่ ตัวแทนภาคเหนือ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ตัวแทนภาคใต้ ได้แก่

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ตัวแทนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ตัวแทนจากภาคตะวันออก ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ตัวแทนจากภาคกลาง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 252 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำบนเว็บไซต์ของ Daniel Soper (Soper, 2024) รายละเอียดของการกำหนดจะอิงจากโมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) โดยกำหนดค่า effect size เท่ากับ .40 ค่า probability level เท่ากับ .05 ค่า desired power เท่ากับ .95 จำนวนตัวแปรแฝง เท่ากับ 9 และจำนวนตัวแปรสังเกตได้เท่ากับ 43 ได้จำนวนตัวอย่างขั้นต่ำสำหรับการศึกษาเท่ากับ 126 คน แต่ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเพื่อชดเชยการสูญหายหรือข้อมูลไม่ครบสมบูรณ์เพิ่มอีก 100% เป็น 252 คน

2. เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 แบบสอบถามความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 43 ข้อ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structured interviews)

2.2 แบบสอบถามสมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีข้อคำถามทั้งสิ้นจำนวน 43 ข้อ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยด้วยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67 - 1.0 ซึ่งมีความตรงเชิงเนื้อหาผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทั้ง 43 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.40 ถึง 0.89 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ดำเนินการส่งแบบสอบถามความเหมาะสมสมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล มหาวิทยาลัยราชภัฏให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 ท่านพิจารณาและเก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์คุณสมบัติดังต่อไปนี้

1) ผู้บริหารสถาบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยและการผดุงครรภ์มหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 3 ท่าน

2) อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนในสาขาวิชาการพยาบาล ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 ท่าน

3) พยาบาลวิชาชีพ ที่มีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 3 ท่าน

3.2 ดำเนินการขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และขอหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการค้นคว้าอิสระจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

3.3 ประสานกับคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 5 แห่ง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลโดยระบบออนไลน์ เพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้แนบหนังสือรับรองจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ พร้อมชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ของการวิจัยและสิทธิของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.4 คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาใช้ในการวิจัยจำนวน 252 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อศึกษาลักษณะของตัวแปรโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (descriptive statistics) ในการวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (IQR) เพื่อคัดเลือกตัวบ่งชี้ และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (2nd order Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการศึกษาเอกสารและผู้เชี่ยวชาญ ดังตาราง 2

ตาราง 1 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ได้จากเอกสารและผู้เชี่ยวชาญ

องค์ประกอบ	จำนวนตัวบ่งชี้	
	เอกสาร	ผู้เชี่ยวชาญ
สมรรถนะด้านที่ 1 จริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย	7	11
สมรรถนะด้านที่ 2 การปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์	5	7
สมรรถนะด้านที่ 3 คุณลักษณะเชิงวิชาชีพ	3	4
สมรรถนะด้านที่ 4 ภาวะผู้นำ การจัดการและการพัฒนาคุณภาพ	4	4
สมรรถนะด้านที่ 5 วิชาการและวิจัย	6	6
สมรรถนะด้านที่ 6 การสื่อสารและสัมพันธภาพ	2	3
สมรรถนะด้านที่ 7 เทคโนโลยีและสารสนเทศ	5	4
สมรรถนะด้านที่ 8 สังคม	5	4

จากตาราง 1 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ได้จากเอกสารและผู้เชี่ยวชาญ พบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ได้จากการศึกษาเอกสารมีจำนวน 8 องค์ประกอบ 37 ตัวบ่งชี้ และจากผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติมอีกจำนวน 6 ตัวบ่งชี้ จึงสรุปได้ว่า สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีจำนวน 8 องค์ประกอบ 43 ตัวบ่งชี้

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่สร้างขึ้นโดยใช้โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับ 2 (2nd order Confirmatory Factor Analysis) เพื่อศึกษาทิศทางและขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาความสอดคล้องของโมเดลสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการหาค่าประสิทธิสัมพันธของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก โดยค่าประสิทธิสัมพันธอยู่ระหว่าง 0.223 ถึง 0.861 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำถึงสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่

การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้โมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับ 2 (2nd order confirmatory factor analysis) ผลวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง ดังนี้

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ
(n=252)

สมรรถนะและตัวบ่งชี้	Factor Loading	S.E.	t	R ²
สมรรถนะด้านที่ 1 จริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย (ETH)	0.622	0.039	15.785*	0.387
ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 ตระหนักในคุณค่า ความเชื่อของตนเองและผู้อื่น และไม่ใช่คุณค่าความเชื่อของตนเองในการตัดสินผู้อื่น (ETH1)	0.634	0.038	16.868*	0.402
ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 ให้การพยาบาลโดยแสดงออกถึงการเคารพในคุณค่า ความเชื่อ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ (ETH2)	0.773	0.028	28.088*	0.598
ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ให้การพยาบาลอย่างเสมอภาคเท่าเทียม ช่วยเหลือผู้รับบริการตามฐานะที่จะช่วยได้ (ETH3)	0.820	0.023	36.026*	0.673
ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 ตระหนักในข้อจำกัดของสมรรถนะตนเอง ไม่เสี่ยงในการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลเสียต่อผู้ใช้บริการและปรึกษาผู้รู้ที่เหมาะสมเพื่อความปลอดภัยของผู้รับ บริการ (ETH4)	0.850	0.020	43.328*	0.723
ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการพยาบาลของตน (ETH5)	0.885	0.016	56.524*	0.783
ตัวบ่งชี้ที่ 1.6 เก็บข้อมูลของผู้รับบริการเป็นความลับ (ETH6)	0.874	0.016	53.298*	0.764
ตัวบ่งชี้ที่ 1.7 ส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการได้รับรู้และเข้าใจในสิทธิของตน (ETH7)	0.865	0.017	50.872*	0.749
ตัวบ่งชี้ที่ 1.8 ปกป้องผู้ที่อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิ หรือได้รับการปฏิบัติที่ผิดหลักคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม (ETH8)	0.858	0.017	50.693*	0.736
ตัวบ่งชี้ที่ 1.9 วิเคราะห์ประเด็นจริยธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการพยาบาล (ETH9)	0.820	0.023	35.043*	0.673
ตัวบ่งชี้ที่ 1.10 ตัดสินใจเชิงจริยธรรมและดำเนินการได้อย่างเหมาะสม ในสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งทางจริยธรรมและกฎหมายที่ไม่ซับซ้อน (ETH10)	0.715	0.030	23.875*	0.511

สมรรถนะและตัวบ่งชี้	Factor Loading	S.E.	t	R ²
ตัวบ่งชี้ที่ 1.11 ปฏิบัติการพยาบาลโดยแสดงออกซึ่งความเมตตา กรุณา คำนึงประโยชน์สูงสุดของผู้ใช้บริการจรรยาบรรณวิชาชีพ กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง (ETH11)	0.828	0.020	41.868*	0.685
สมรรถนะที่ 2 ด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (PRA)	0.831	0.023	35.503*	0.691
ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 การประเมินสุขภาพเบื้องต้นของผู้รับบริการ และการส่งต่ออย่างเหมาะสม (PRA1)	0.800	0.024	33.576*	0.640
ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 การใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ไขปัญหาสุขภาพ (PRA2)	0.841	0.021	40.047*	0.707
ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ให้การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค (PRA3)	0.836	0.021	39.307*	0.700
ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 การดูแลผู้เจ็บป่วยอย่างต่อเนื่อง (PRA4)	0.760	0.029	25.992*	0.578
ตัวบ่งชี้ที่ 2.5 การพยาบาลครอบครัว และการผดุงครรภ์ (PRA5)	0.858	0.018	48.345*	0.737
ตัวบ่งชี้ที่ 2.6 การทำหัตถการ (PRA6)	0.850	0.020	42.853*	0.722
ตัวบ่งชี้ที่ 2.7 การเลือกให้ยาในการรักษาพยาบาล เบื้องต้นได้อย่างสมเหตุผล (PRA7)	0.820	0.023	36.185*	0.673
สมรรถนะที่ 3 ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ (PRO)	0.944	0.014	68.667*	0.891
ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้รับบริการและเพื่อนร่วมงาน (PRO1)	0.808	0.025	31.776*	0.653
ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 มีความละเอียดรอบคอบ ช่างสังเกต (PRO2)	0.778	0.027	28.807*	0.606
ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือเหมาะสมกับการเป็นพยาบาลวิชาชีพ (PRO3)	0.788	0.026	30.618*	0.621
ตัวบ่งชี้ที่ 3.4 มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (PRO4)	0.895	0.017	51.378*	0.801
สมรรถนะที่ 4 ด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพ (LEA)	0.979	0.010	95.535*	0.959
ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ (LEA1)	0.815	0.022	36.941*	0.665
ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 การทำงานร่วมกับสหสาขาวิชาชีพ (LEA2)	0.836	0.020	41.432*	0.698

สมรรถนะและตัวบ่งชี้	Factor Loading	S.E.	t	R ²
ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 การบริหารเวลาในการทำงานได้อย่างเหมาะสม (LEA3)	0.841	0.020	41.387*	0.707
ตัวบ่งชี้ที่ 4.4 การใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด (LEA4)	0.799	0.024	33.106*	0.638
สมรรถนะที่ 5 ด้านวิชาการและการวิจัย (ACA)	0.938	0.011	84.471*	0.880
ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 ตระหนักรู้ในสิ่งที่ตนไม่รู้ และมีคำถามที่เกิดจากการปฏิบัติงานที่จะนำไปสู่การแสวงหาความรู้ (ACA1)	0.823	0.022	37.919*	0.677
ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 สืบค้นความรู้ด้วยวิธีที่เหมาะสม สรุปประเด็นความรู้จากตำรา บทความวิชาการ และงานวิจัยที่ไม่ซับซ้อนและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ (ACA2)	0.825	0.021	39.345*	0.680
ตัวบ่งชี้ที่ 5.3 สรุปประเด็นความรู้จากประสบการณ์ ของตนเองได้ และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ (ACA3)	0.844	0.020	42.381*	0.712
ตัวบ่งชี้ที่ 5.4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้ร่วมงาน ผู้เกี่ยวข้อง ในการพัฒนางาน และแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน (ACA4)	0.860	0.017	49.998*	0.740
ตัวบ่งชี้ที่ 5.5 ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการ หน่วยงาน และสังคม โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้ถูกวิจัย และคำนึงถึงจรรยาบรรณนักวิจัย (ACA5)	0.852	0.018	46.463*	0.726
ตัวบ่งชี้ที่ 5.6 ประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาการปฏิบัติการพยาบาล (ACA6)	0.818	0.023	35.040*	0.670
สมรรถนะที่ 6 ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ (COM)	0.847	0.023	37.298*	0.717
ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 สื่อสารอย่างสุภาพ ให้เกียรติ และเคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้รับบริการและเพื่อนร่วมสหวิชาชีพ (COM1)	0.851	0.019	44.215*	0.725
ตัวบ่งชี้ที่ 6.2 รับ ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนข้อมูลในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม (COM2)	0.864	0.019	46.258*	0.747
ตัวบ่งชี้ที่ 6.3 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับบริการ (COM3)	0.846	0.020	43.021*	0.716

สมรรถนะและตัวบ่งชี้	Factor Loading	S.E.	t	R ²
สมรรถนะที่ 7 ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ (TEC)	0.896	0.019	46.280*	0.803
ตัวบ่งชี้ที่ 7.1 มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ โปรแกรมการใช้งาน และระบบสารสนเทศด้านสุขภาพ (TEC1)	0.839	0.021	40.645*	0.705
ตัวบ่งชี้ที่ 7.2 ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูล นำเสนองาน การประมวล จัดเก็บ และนำเสนอข้อมูลข่าวสาร (TEC2)	0.791	0.025	32.049*	0.626
ตัวบ่งชี้ที่ 7.3 ใช้เครือข่ายสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ ในการสืบค้นข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพและการพยาบาล และความรู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างบุคลากรในทีมสุขภาพและบุคคลทั่วไป (TEC3)	0.864	0.020	43.605*	0.747
ตัวบ่งชี้ที่ 7.4 มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสารสนเทศในหน่วยงาน (TEC4)	0.851	0.023	36.419*	0.723
สมรรถนะที่ 8 ด้านสังคม (SOC)	0.921	0.017	55.699*	0.849
ตัวบ่งชี้ที่ 8.1 ติดตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอย่างสม่ำเสมอ จากแหล่ง ข้อมูลที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรง (SOC1)	0.856	0.020	42.369*	0.733
ตัวบ่งชี้ที่ 8.2 วิเคราะห์และประเมินข้อมูลข่าวสารการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง (SOC2)	0.850	0.021	41.194*	0.723
ตัวบ่งชี้ที่ 8.3 ปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบททางสังคม วัฒนธรรม ยึดหลักปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (SOC3)	0.861	0.020	44.108*	0.741
ตัวบ่งชี้ที่ 8.4 ดำรง ส่งเสริมค่านิยม วัฒนธรรม ของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชน มี วิจารณ์ญาณ ในการเลือกรับวัฒนธรรมที่หลากหลาย (SOC4)	0.897	0.015	58.165*	0.804
$\chi^2 (576, N = 252) = 632.283, \chi^2 / df = 1.098, p\text{-value} = 0.0519, CFI = 0.995, TLI = 0.993, RMSEA = 0.020, SRMR = 0.049$				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 เมื่อพิจารณาสถิติทดสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 632.283$, $df = 576$, $p\text{-value} = 0.0519$) และค่า RMSEA = 0.020 ค่า SRMR = 0.049 มีค่าใกล้ 0 ค่า CFI = 0.995 และค่า TLI = 0.993 มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า โมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาค่า Factor loading ของโมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า องค์ประกอบของโมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏประกอบไปด้วย 8 สมรรถนะ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.622 - 0.979 โดยสมรรถนะที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ ด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพ (LEA) และสมรรถนะที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย (ETH) และตัวบ่งชี้ จำนวน 43 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.634 - 0.897 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวบ่งชี้ และมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ตั้งแต่ 0.402 - 0.804

เมื่อพิจารณาค่า Factor loading ของสมรรถนะแต่ละด้าน พบว่า สมรรถนะด้านที่ 1 จริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย (ETH) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.622 ประกอบไปด้วย 11 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.634 - 0.885 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวบ่งชี้ และมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ตั้งแต่ 0.402 - 0.783

สมรรถนะที่ 2 ด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (PRA) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.831 ประกอบไปด้วย 7 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.760 - 0.858 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวบ่งชี้ และมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ตั้งแต่ 0.578 - 0.737

สมรรถนะที่ 3 ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ (PRO) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.944 ประกอบไปด้วย 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.778 - 0.895 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวบ่งชี้ และมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ตั้งแต่ 0.606 - 0.801

สมรรถนะที่ 4 ด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพ (LEA) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.979 ประกอบไปด้วย 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.799 - 0.841 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวบ่งชี้ และมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ตั้งแต่ 0.638 - 0.707

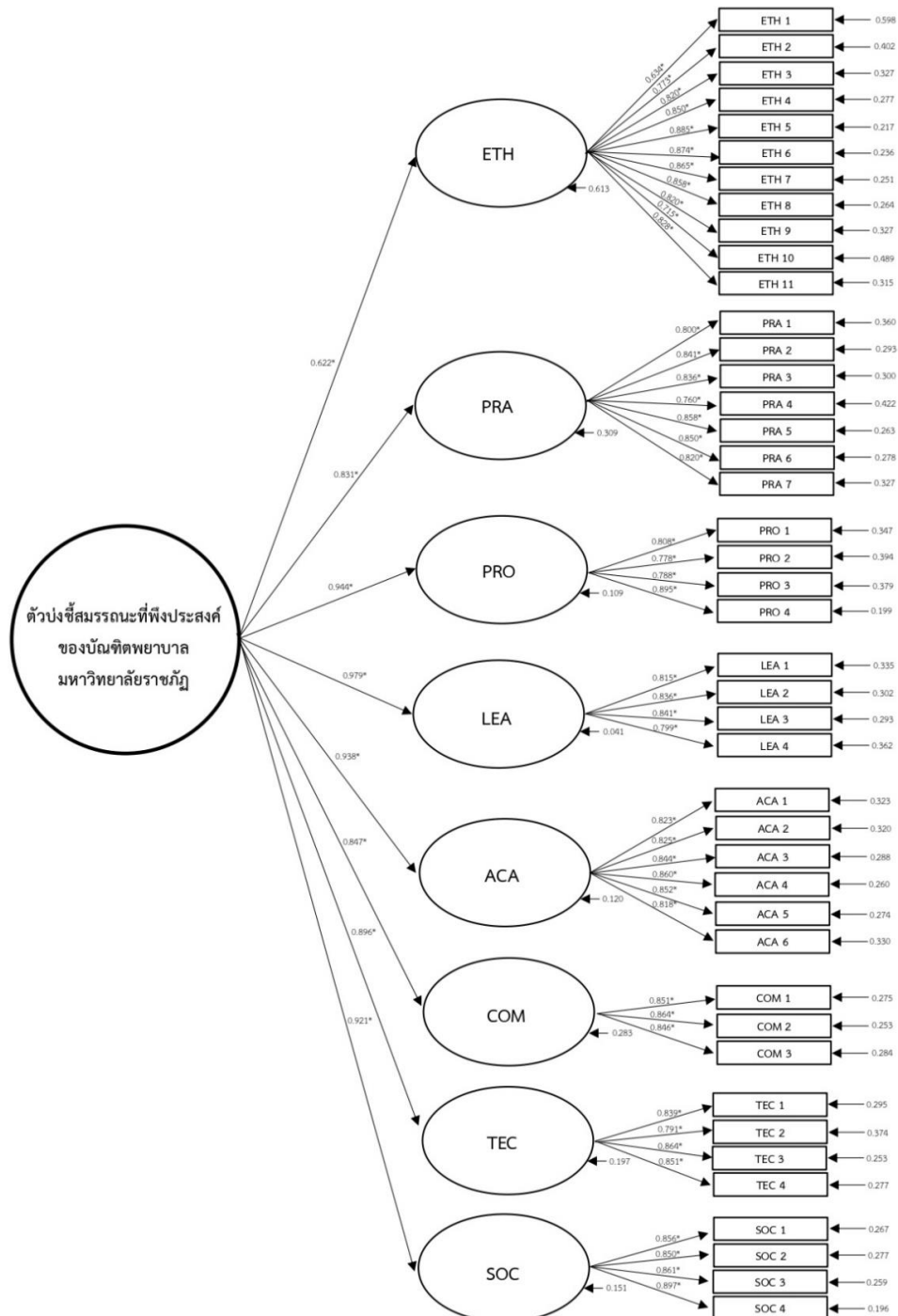
สมรรถนะที่ 5 ด้านวิชาการและการวิจัย (ACA) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.938 ประกอบไปด้วย 6 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.818 - 0.860 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวบ่งชี้ และมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ตั้งแต่ 0.670 - 0.740

สมรรถนะที่ 6 ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ (COM) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.847 ประกอบไปด้วย 3 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.846 - 0.864 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวบ่งชี้ และมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ตั้งแต่ 0.716 - 0.747

สมรรถนะที่ 7 ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ (TEC) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.896 ประกอบไปด้วย 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.791 - 0.864 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวบ่งชี้ และมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ตั้งแต่ 0.626 - 0.747

สมรรถนะที่ 8 ด้านสังคม (SOC) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.921 ประกอบไปด้วย 3 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.850 - 0.897 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวบ่งชี้ และมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ตั้งแต่ 0.723 - 0.804

จากผลการวิเคราะห์โมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ทั้ง 8 สมรรถนะ 43 ตัวบ่งชี้ มีความตรงเชิงโครงสร้าง ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 โมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัย การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า มีองค์ประกอบจำนวน 8 สมรรถนะ 43 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย เนื่องจากการปฏิบัติการทางการพยาบาลเป็นการกระทำที่ส่งผลต่อร่างกายและจิตใจของผู้รับบริการโดยตรง การคำนึงถึงจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมายเป็นสำคัญก่อนการให้บริการ จึงเป็นสมรรถนะควรต้องมีในบัณฑิตพยาบาล 2) ด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เป็นการนำความรู้ ความสามารถ และทักษะในการใช้กระบวนการพยาบาลกับผู้ป่วยบริการอย่างครอบคลุม ทั้งด้านการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันโรค การทำหัตถการ การพยาบาลครอบครัวและการผดุงครรภ์ เพื่อประชาชนหรือผู้รับบริการ ได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้องตามหลักวิชาชีพ 3) ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ บัณฑิตพยาบาลเมื่อจบการศึกษาและเริ่มต้นสู่อาชีพพยาบาล จะต้องมีความซื่อสัตย์และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาล และพัฒนานตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนหรือผู้รับบริการเกิดความเชื่อมั่นในวิชาชีพพยาบาลที่เป็นอาชีพที่สำคัญต่อชีวิตมนุษย์ 4) ด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพ เพื่อการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรทุกชนิดในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้รับบริการ 5) ด้านวิชาการและวิจัย เมื่อภายหลังจากบัณฑิตพยาบาลจบการศึกษาไปแล้ว การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาลดจนพัฒนางานในหน้าที่เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากความรู้และเทคโนโลยีด้านการแพทย์และการพยาบาล มีการพัฒนา ปรับปรุงให้ทันสมัยเข้ากับสถานการณ์ การเกิดโรคและความเจ็บป่วยอยู่ตลอดเวลา 6) ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ จะทำให้พยาบาลกับผู้ป่วยบริการและผู้ร่วมสหวิชาชีพสามารถประสานและปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว ลดโอกาสที่จะเกิดความสูญเสียของผู้รับบริการลง 7) ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ การนำข้อมูลสารสนเทศและโปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้ามาเป็นส่วนช่วยในการวิเคราะห์ จำแนก จัดเก็บและนำเสนอข้อมูลทางการพยาบาล จะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ทั้งต่อผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการ 8) ด้านสังคม การปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้พยาบาลและผู้รับบริการเกิดความคุ้นเคย ไว้วางใจ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเข้าถึงผู้รับบริการทำให้เข้าใจถึงปัญหาและปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างถูกต้อง โดยสมรรถนะทั้ง 8 ด้านนี้สอดคล้องกับผลวิจัยของปาริชาติ รัตนราช (2563) ศุภาพิชญ์ โพน โบรมันน์ และคณะ (2564) อารีรัตน์ ขำอยู่ และคณะ (2564) ศรินทิพย์ ผักฝ้าย (2566) พาอิส วาเลาะแต และคณะ (2566) ที่พบว่า สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลประกอบไปด้วย 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย 2) ด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ 3) ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ 4) ด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพ 5) ด้านวิชาการและวิจัย 6) ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ 7) ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ 8) ด้านสังคม

2. การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการวิเคราะห์โมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏพบว่า โมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกค่า แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบของสมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้ง 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย 2) ด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ 3) ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ 4) ด้านภาวะผู้นำ การจัดการ

และการพัฒนาคุณภาพ 5) ด้านวิชาการ และการวิจัย 6) ด้านการสื่อสาร และสัมพันธภาพ 7) ด้านเทคโนโลยี และสารสนเทศ และ8) ด้านสังคม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสมรรถนะบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบสมรรถนะหลักของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ของสภาการพยาบาล (2561) โดยองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำ การจัดการและการพัฒนาคุณภาพ เนื่องมาจากบัณฑิตพยาบาลที่พึงสำเร็จ การศึกษายังมีความตื่นตัวในด้านภาวะผู้นำ การจัดการและการพัฒนาคุณภาพจากการบ่มเพาะของ สถาบันการศึกษาที่สำเร็จการศึกษามา โดยมีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่ส่งเสริมสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ การจัดการและการพัฒนาคุณภาพให้กับนักศึกษาออกนอกปฏิบัติงานจริง เพื่อให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ ปฏิบัติ และแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมหากเกิดปัญหาในกระบวนการทำงานจริง รวมไปถึงการบริหารจัดการทรัพยากรในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อผู้รับบริการและองค์กร และสมรรถนะที่มีค่าน้ำหนัก องค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย เนื่องจากบัณฑิตพยาบาลที่จบใหม่ยังไม่ได้ รับผิดชอบต่อทางด้านกฎหมายในการปฏิบัติงานโดยตรง บัณฑิตพยาบาลเริ่มแรกจะยังได้รับการควบคุมดูแล หรือรับคำสั่งในการทำงานจากหัวหน้างาน ทำให้ไม่ได้ปฏิบัติงานโดยใช้วิจารณญาณของตนเอง จึงทำให้ไม่ได้ คำนึงถึงทางด้านคุณธรรม จริยธรรมและกฎหมายในการปฏิบัติงานมากเท่ากับด้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ Nilsson et al. (2019) ที่พบว่า ด้านที่มีค่ามากที่สุดคือ การพยาบาลที่ยึดคุณค่าเป็นฐาน และการดูแลด้าน เทคนิคทางการแพทย์ และด้านที่ต่ำที่สุดคือ กฎหมายด้านการพยาบาลและการวางแผนความปลอดภัย

ในขณะที่งานวิจัยของ Fukada (2018) ที่พบว่า พยาบาลที่มีประสบการณ์ 1 ปีมีสมรรถนะระดับสูง ในด้านการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม ด้านการจัดการความเสี่ยง และด้านความรับผิดชอบต่อพื้นฐาน และมีระดับต่ำ ในด้านการประสานงานการดูแล โดยบัณฑิตพยาบาลที่จบใหม่จะมุ่งเน้นการปฏิบัติหน้าที่เฉพาะหน้าที่ใช้ สมรรถนะพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อ ส่วนการประสานงานการดูแลเป็นการปฏิบัติการ พยาบาลในฐานะส่วนหนึ่งของทีมที่อยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากบัณฑิตพยาบาลจบใหม่ยังไม่มีมีความคุ้นเคยกับเพื่อน ร่วมงานหรือสหวิชาชีพ ทำให้กระทบต่อการประสานงานไปด้วย ทั้งนี้ งานวิจัยของ Serafin et al. (2020) ที่ พบว่า สมรรถนะด้านทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีมและการจัดการกับความเครียด ถูกระบุว่าเป็น สมรรถนะที่จำเป็นต้องพัฒนาอย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ สามารถ นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตพยาบาลได้ดังนี้

1. การพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาทั้ง 8 ด้าน เพื่อเตรียมพร้อมในการปฏิบัติงานพยาบาลภายหลัง สำเร็จการศึกษา เนื่องจากสมรรถนะทั้ง 8 ด้านเป็นสมรรถนะหลักตามประกาศสภาการพยาบาลที่ผู้สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ควรมี ดังนั้น สถาบันที่จัดการศึกษาวิชาการพยาบาลและผดุง ครรภ์ ควรนำผลวิจัยไปใช้เพื่อวางแผนออกแบบการเรียนการสอน รวมถึงกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนา สมรรถนะของนักศึกษาพยาบาลให้ตรงตามตลาดงานและระบบสุขภาพ

2. นำไปใช้ประเมินสมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล โดยการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึง ประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำสมรรถนะและตัวบ่งชี้มาจากการเอกสาร และการสังเคราะห์งานวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะหลักของบัณฑิตพยาบาลตามประกาศสภาการพยาบาล ที่ เป็นการควบคุมมาตรฐานให้เป็นไปตามสภาวิชาชีพ ดังนั้นแบบประเมินตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต

พยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏ สามารถนำไปใช้เพื่อประเมินนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 หรือนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ เพื่อนำผลการประเมินมาพิจารณาว่าควรส่งเสริมสมรรถนะด้านใดให้ดียิ่งขึ้น และควรปรับปรุงสมรรถนะด้านใดของนักศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับบัณฑิตพยาบาลในการประกอบอาชีพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษครั้งนี้เป็นการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล มหาวิทยาลัยราชภัฏ การวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาด้านสมรรถนะด้านใดบ้างที่จำเป็นในการปฏิบัติงานด้านการพยาบาล สำหรับผู้ปฏิบัติงานเป็นเวลาเกิน 5 ปี เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความสุขในที่ทำงาน มีความคล่องตัว และปลอดภัย เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการ

2. การวิจัยในครั้งนี้น่าสนใจไปที่การวิจัยเชิงปริมาณ จึงเสนอให้การวิจัยครั้งต่อไป ควรดำเนินการด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความละเอียดซับซ้อนและเข้าใจถึง ประสบการณ์ มุมมอง ทักษะ และพฤติกรรมของบัณฑิตพยาบาลได้อย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดครบถ้วนในการปรับปรุงและพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงมหาดไทย. (2568). สถิติผู้สูงอายุในประเทศไทย. สืบค้น 17 พฤษภาคม 2569, จาก

https://www.dop.go.th/th/statistics_page?cat=1&id=2578

ปาริชาติ รัตนราช. (2563). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี, 9(1), 20-30.

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547. (2547, 14 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 121 ตอนพิเศษ 23 ก. หน้า 1-25.

ฟาส วาเลาะแต, สาวินี ขาวสินธพ, สุภาวดี อติชัยศักดิ์ และมุฮัมหมัดไซด์ ซาและ. (2566). สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาลยุคไทยแลนด์ 4.0 ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 15(3), 235-250.

<https://li01.tci-thaijo.org/index.php/pnujr/article/view/259147>

วิจิตร ศรีสุพรรณ และกฤษดา แสงวดี. (2555). ข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนพยาบาลวิชาชีพในประเทศไทย. วารสารสภาการพยาบาล, 27(1), 5-12.

ศิรินทิพย์ ฝักฝ่าย. (2566). สมรรถนะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพในยุควิถีใหม่ หน่วยบริหารสาธารณสุขสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 2. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2567, จาก

<https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/5779>

ศุภาพิชญ์ โพน โบรมันน์, ทองสวย สีทนนท์, ศุภกิจ เจริญสุข, กมลรัตน์ เทอร์เนอร์ และกฤษดา แสงวดี. (2564). สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลไทย: มุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการพยาบาล. วารสารสถาบันบำราศนราดูร, 15(2), 71-81. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/bamrasjournal/article/view/238930>

สภาการพยาบาล. (2561). ประกาศสภาการพยาบาล เรื่อง สมรรถนะหลักของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก สาขาพยาบาลศาสตร์ หลักสูตรฝึกอบรมการพยาบาลขั้นสูงระดับวุฒิบัตรและได้รับวุฒิบัตร/หนังสืออนุมัติแสดงความรู้ความชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์และการพยาบาลเฉพาะทางสาขาพยาบาลศาสตร์. สืบค้น 4 ตุลาคม 2567, จาก

<https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/004.pdf>

- สภาการพยาบาล. (2567). *สภาการพยาบาลเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดแคลนพยาบาลในประเทศไทย
อย่างเป็นระบบต่อกระทรวงสาธารณสุข*. สืบค้น 25 ธันวาคม 2567, จาก
<https://www.tnmc.or.th/news/1155>
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2566). *รายงานบุคลากรด้านสาธารณสุข ประจำปี 2566*. สืบค้น 24
เมษายน 2567, จาก <https://dmsic.moph.go.th/index/detail/9421>
- อารีรัตน์ ขำอยู่, สิริพิมพ์ ชูปาน, ลัดดาวัลย์ พุทธิรักษา, สหทัยา รัตนจระณะ, ดำรงค์ศักดิ์ สงเอียด และฉวีรัตน์
ชื่นชมกุล. (2564). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพของนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยในภาคตะวันออก. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 29(1), 1-12.
<https://nurse.buu.ac.th/rsh/file/journal/0000001176.pdf>
- Fukada, M. (2018). Nursing competency: Definition, structure and development. *Yonago acta
medica*, 61(1), 001-007. <https://doi.org/10.33160/yam.2018.03.001>
- Nilsson, J., Mischo-Kelling, M., Thiekoetter, A., Deufert, D., Mendes, A. C., Fernandes, A., ... &
Lepp, M. (2019). Nurse professional competence (NPC) assessed among newly
graduated nurses in higher educational institutions in Europe. *Nordic journal of
nursing research*, 39(3), 159-167. <https://doi.org/10.1177/2057158519845321>
- Serafin, L., Danilewicz, D., Chyla, P., & Czarkowska-Pączek, B. (2020). What is the most needed
competence for newly graduated generation z nurses? Focus groups study. *Nurse
Education Today*, 94, 104583. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104583>
- Soper, D. S. (2024). *A-priori sample size calculator for structural equation models
[Software]*. <https://www.danielsoper.com/statcalc>